

Szendrei Janka halálára

A Régi Zenetörténeti Osztály gyászolja kedves tanárát, kollégáját, osztályvezetőjét, Szendrei Jankát. Nagyon nehéz elhinni, hogy Janka végleg elment, hiszen mintha csak tegnap lett volna, hogy láttuk az Intézet második emeleti folyosóján kendőjébe burkolózva, kicsit imbolygó léptekkel, szuszogva és meg-megállva a 202-es szoba felé haladni. Nem olyan régen még osztályértekezletet tartott, amelyen mind kicsit feszengve ültünk, hogy a szemüveg fölött szúrósan ránk szegeződő szempár tekintetének, majd a „most ti jöttök, Nyulaim” felszólításnak engedelmességgel sorban beszámoljunk aktuális kutatásainkról, buzdítást-bátorítást remélve, és rendszerint kapva is a folytatáshoz.

Hogyan is jellemezhetném azt a rendkívül komplex mester-tanítvány viszonyt, mely Jankához fűzött minket?

A kapcsolat valóban komplex volt, és cseppet sem szokványos. Janka nem volt tanár a szó hagyományos újkori iskolai értelmében. Sokkal inkább volt céhmester, aki a műhelyébe fölvelt tanoncokat maga mellé véve járta be velük a szakma egy-egy részterületét, tette meg velük együtt, olykor fáradtsággal és kínlódva azokat az apró lépéseket, amelyek a Tudás megszerzését jelentették. Azét a Tudását, amely az út elején állók előtt misztikus csodaként magasodott, s csak a megfelelő állomások végigjárása után öltött plasztikus, egységekre bontható alakot. Ha az alapszintű tárgyi tudás szempontját helyezem előtérbe, elsorolhatom, hogy a Szendrei-műhelyben középkori zenei paleográfiát, forrásismeretet, gregorián dallamtípológiát tanultunk, ami persze mind nagyon fontos. Sokkal fontosabb, mert messzebbre vezet, s az ember személyiségébe vésődve hat azonban a tanulás második, absztraktabb szintje, amely az alapszint eszközével a *kutatói igényességre* neveli rá a tanítványt. Ezen a szinten figyelmet és érzékenységet, fegyelmezett gondolkodást, lényeglátást és kutatói következetességet tanultunk Szendrei Jankától.

Kedves Janka! Köszönjük Neked, hogy nemcsak a gregoriánkutatás, de az emberré válás tanulmányán is végigvezetted minket, hogy nagyszabású tanítási koncepciók helyett a lépcsőről lépcsőre megszerzett *tudás* és a mindennapos *megcsinálás* örömeinek megosztásával nyugóztél le bennünket. Bár nem vagy már köztünk, jelenlétedet még sokáig naponta érezni fogjuk: kéziratos jegyzeteidben éppúgy, mint a mikrofilmes dobozokban; s akkor is, amikor írásaidat-könyveidet olvasva megpróbáljuk a benne foglaltakat újraértelmezni és továbbgondolni.

Czagány Zsuzsa